

СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ – НЕОРДИНАРНА ПОДІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛЕКSIКОГРАФІЇ

Словник української біологічної термінології /

Д. М. Гродзинський, Л. О. Симоненко, М. П. Годована,

С. В. Овсейчик, Л. В. Туровська, Н. О. Яценко, Л. М. Василькова;

відп. ред.: Д. М. Гродзинський, Л. О. Симоненко. – К.: КММ, 2012. – 744 с.

Наприкінці 2012 року сталася велика неординарна подія – побачив світ академічний “Словник української біологічної термінології”, створений колективом термінологів Інституту української мови та Комітету наукової термінології НАН України.

Рецензований Словник є першою в україністиці термінографічною працею, що охоплює найуживанішу українську біологічну термінологію та її відповідники в російській та англійській мовах.

Створення словника, як зазначено в Передмові до нього, зумовлене насамперед необхідністю “зібрати й систематизувати сучасну українську наукову біологічну термінологію”. Потреба в такому виданні назріла й гостро постала безпосередньо не лише для біологів, а й для фахівців наукових установ, видавництва, працівників радіо й телебачення, учителів та учнів середніх навчальних закладів, студентів природничих, медичних, ветеринарних середніх та вищих навчальних закладів.

Розширення сфери методичного забезпечення, з одного боку, проникнення в біологію ідей математики, кібернетики, фізики, хімії, з другого боку, перетворили традиційну біологію з описово-порівняльної науки у фундаментальну, що сприяло формуванню нових наук комплексного характеру – молекулярної і системної біології, генної інженерії, біоакустики, радіаційної біології, біоінженерії, біоспелеології та багатьох інших новітніх галузей біології і відповідно формуванню їхніх термінологій.

У час науково-технічного прогресу біологічні науки стають основою багатьох галузей людської діяльності, особливо значний вплив вони мають на медицину, сільське господарство, охорону природи. Погоджуємося з авторським колективом Словника, що в розвитку біології сьогодення повинні брати участь і математики, і фізики, і гуманітарії, представники будь-яких професій, тому що біологія на сучасному етапі розвитку є вкрай різноаспектною наукою (розрідження моє – *П. М. К.*), подальший прогрес якої подарує людству могутність медицини, надійність виробництва продуктів харчуван-

ня, збереження біорізноманіття планети, подолання екологічних криз і гармонізацію загальнопланетного добробуту всіх народів світу.

Разом із розвитком біології надзвичайно швидкими темпами збагачується й біологічна термінологія, яка сьогодні налічує сотні тисяч лексичних одиниць. Незважаючи на бурхливий розвиток біології, термінологічна система галузі не знайшла достатнього відображення в українській термінографії. Наявні словники з біологічних наук (їх понад 70), реєстри яких обмежені певними хронологічними межами, повною мірою не відбивають сучасного стану національної термінології, оскільки охоплюють здебільшого термінологію біологічних наук. Сучасна біологічна термінологія майже не відбита в словниках.

“Словник української біологічної термінології” – це солідний за обсягом (46,5 ум. друк. ар.) і змістом (близько 80 тис. термінів і термінів-сполучень) – нормативний тримовний дефінітивно-перекладний словник, у якому зафіксовано лише усталені в мові лексичні одиниці, граматичні форми, наголоси, що відповідають вимогам сучасного правопису, напр.: *амфіка́ріон*, -а (рос. *амфика́рион*, англ. *amphikarion*) – ядро дроблення, що виникає в процесі запліднення; *мартінові*, -их, ім., мн. (рос. *чайковые*, англ. *gulls, mewes*) – родина сивкоподібних птахів. Поширені всесвітньо, живуть на берегах морів, рік, озер, гніздяться зазвичай колоніями на скелях, обмілинах чи в заростях водних рослин...

Словник обіймає нормативну загальнонаукову та широковживану біологічну термінологію, зафіксовану в науковій, науково-популярній, навчальній та інформативно-реферативній літературі, енциклопедичних, загальномовних і спеціальних словниках і довідниках. У Словнику відсутні вузькоспеціальні, застарілі терміни та новотвори, не апробовані в колі фахівців. Ця оригінальна лексикографічна праця видрукувана за технологіями сучасної поліграфії, друк і папір офсетні. Гарний шрифт.

“Словник української біологічної термінології” – це значний внесок в українську лексикографію. Хочеться побажати колективу укладачів докласти усіх зусиль до видання більшого накладу, він заслуговує 10-тисячного. У подальшому до складу колективу укладачів залучити фахівців окремих галузей біології.

М. К. ПОТОЦЬКИЙ